

מדינה

תחת

סחיטה

ש

מחה גדולה התפשטה במשרד, ביום שבו מיכאל (שם בדוי), בעל חברה קבלנית גדולה לה קמת תשתיות, קיבל את הכי שורה שהוא הוזכה במכרו של רכבת ישראל. בכל זאת, מדובר בפרויקט גדול ואסטרטגי של הרכבת כדרום, בעלות של עשרות מיליוני שקלים. משהו להתגאות בו, להציב ולהגיד בעור שנים: "זה אני בנית".

אבל בסתר ליבו, מיכאל ידע עוד משהו: "שהם יגיעו. גם הפעם".

"הם" אלו כנופיות הפרוטקשן. העובדה שמי דובר בפרויקט תשתיות איריר שמוקם עבור תבריה ממשלתית של מדינת ישראל, כבר לא מרתיעה אותו. להפך. בשנים האחרונות דווקא פרויקטים ציבוריים עצומים כאלו הופכים ליעד מועדף של ארגוני הפשיעה, שמתפרנסים מסחיטת דמי חסות.

"ובאמת", מספר מיכאל ל'7 ימים', "ביום שהצבנו שלט 'כאן בונים', באו למנהל הפרויקט שלי קבוצה של בדואים, והציבו לו עובדה: 'אנחנו השומרים פה. תשלם, אחרת נגנוב לך את הציוד'".

ואיך הוא הגיב?
"הוא לא נבהל. הרי אנחנו כבר מכירים את התרענה הזאת. הוא אמר להם: 'אין לכם עכשיו מה לגי. נוב. תבואו עוד כמה חודשים'".

נו, והם חזרו?

"כמוכן. הם הסתובבו כל הזמן בשטח. כשהתחלנו לבנות, הגיע כחור עם אוטו מפואר, אמר שחברת השמירה שלו חוקית, והציג פנקס קבלות והכל. הוא ביקש משכורת של 7,000 שקלים עבור ה'שמירה'. הצלחנו להוריד את זה ל-5,000 שקלים".

והם באמת שומרו?

"מה פתאום. זה פיקטיבי. אין שומר בשטח. יש רק שלט קטן של חברת שמירה שהציבו שם וזהו. וזה עדיין נמשך עד היום. כלומר ממשיכים לשלם לו".

למה להכבדות? למה לא התלוננת במשטרה?

"הגשתי בעבר הרבה תלונות במשטרה, ולא עשו כלום. הבעיה שאם אתה מסרב לעבריינים האלה, הם פורצים לך לאתר, גונבים, שורפים ועושים נזק לרכוש, עד שאתה נשבר. שמעתי שבצפון הם לכדו פעם מאבטחים וקשו אותם. לא שווה לחטוף בשביל 5,000 שקלים. אז אמרנו: נשלם להם ונגמור עם זה. כאיש עסקים, הכי וול לך בסוף לשלם פרוטקשן. הרי הם 'מגינים' עלינו מעצמם. אז בסוף, ב-5,000 שקל לים לחודש אני משיג שקט".

אבל אם אין שמירה, איך שומרים על הציוד מפני גנבים שהם לא חלק ממכונסיות הפרוטקשן?

"חלק מהחוכמה זה לקחת את השריף הכי גדול באזור שכולם פחדים ממנו ויודעים לא לדרוך כתי ריטוריה שלו. ואם מצליחים לגנוב בכל זאת, הוא אומר, 'תקוו לי מהתשלום את העלויות', או פועל להחזיר את הציוד".

נתקלת בעבר בפרוטקשן בפרויקטים נוספים?
"בטח. בנתי פרויקט בשרון ולא רציתי לשלם. הם באו למקום עם ג'יפ, חיברו אותו למכולה עם ציוד שלי, וגררו אותה. הם גם גנבו מכונית טוח ששווה 50 אלף שקלים. בסוף נכנענו ושילמנו".
זה לא מעט כסף. הרי לבנות את הפרויקט עבור

תחקיר '7 ימים' חושף את מכת הפרוטקשן החדשה: עכשיו המטרה היא הפרויקטים הלאומיים הכי גדולים של המדינה. בבישים, מחלפים, מסילות, הכל הולך. תחת אלימות ואיומים, קבלני תשתיות שעובדים עבור רכבת ישראל, מקורות, חברת החשמל, רשויות מקומיות ועוד, נדרשים לשלם לעבריינים דמי חסות שמוערכים במאות מיליוני שקלים בשנה. התוצאה: כספי המסים של הישראלים משמנים את העולם התחתון, והמשטרה? כמעט שלא עושה כלום. ככה בדיוק נראה חוסר משילות, וכך הפשיעה המאורגנת הופכת לחלק מהממסד

חסילה של רכבת ישראל. "לא ויתרנו"

צילום: ערן גרנות

קבלן תשתיות, שעובד במיזם עבור רכבת ישראל: "הגשתי בעבר הרבה תלונות במשטרה, ולא עשו כלום. הבעיה שאם אתה מסרב לעבריינים האלה, הם פורצים לך לאתר, גונבים, שורפים ועושים נזק, עד שאתה נשבר. שמעתי שבצפון הם לכדו פעם מאבטחים וקשרו אותם. אז אמרנו: נשלם להם ונגמור עם זה. בסוף, ב־5,000 שקלים לחודש אני משיג שקט"

החירה שעודנה מתנהלת. מטבע הדברים לא נפרט על אודות חקירות מתנהלות.

יש גם כאמור מקרים שבהם העבריינים מנסים לסחוט דמי חסות ישירות מהחברות הממשלתיות עצמן. גורם במקורות, חברת המים הלאומית, מודה כי לאורך שנים, ניצי בה החברה תחת איום של גובי פרוטקשן על חלק ממתקניה, בעיקר בדרום, אבל סירבה לשלם. "זה התבטא בגרימת נזקים", אומר הגורם. "חבלות, הצתות וגניבות שנאים, סולר ומים על ידי גורמים פליליים, כדי שיצרכו את השרותים שלהם כשומרים". ועם זאת, לדבריו, בשלוש השנים האחרונות יש רגיעה מסוימת, ופחות התנכלויות למתקנים בדרום.

בוכות מה?
"כדי לא נשארו אדישים לנוקים שהם גרמו לנו בניסיון לאיץ אותנו לשמור על המקום. שמנו שם חומות בטון, גדרות הדופות (גדרות השמליות - ש"מ) וגדרות סכינים, שקשה לפרוץ אותן. כלומר, אם לא שלטתם פרוטקשן, שלטתם בסוף על הגדרות".

אז אין שם שמירה? ומי סופג את הנזקים?
"אין לנו שמירה נקודתית על אף באר, אחרת יהיה לנו כאוס. הנזקים שלנו נמוכים מאוד. כמה מאות אלפי שקלים בשנה בכל החברה".

ובאזור הצפון?
"אין לנו שם שמירה. לפני כשנתיים היו לנו שני אירועים של שריפות מתקני ניטור לאורך נהר הירדן, צפונית לכנרת. התלדו ננו בתחת ראש פינה. אנתנו עדיין מחכים לתשובה שלהם".

אבל קבלנים שמקוימים עבורכם פרויקטים, עדיין סובלים.

"כן. במקום להציץ למקורות, הם מצייקים כעת לקבלנים שמקורות לוקחת. הם מחזיקים ויקים 'שומרים' לאורך כל תקופת הבנייה. ויש פרוטקשן של הרבה מאוד בודאים בכל אזורי קידוח המים".

איפה זה קורה?
"בכל הארץ. זאת לא נחלת הדרום. לדי עתי אין מקום שהקבלנים שעובדים עבורנו לא סובלים מפרוטקשן. אנתנו מודעים לזה, אבל אין לנו איך להילחם בתופעה".

של אום בטון, עבריון מהדרום ניסה אפילו לדרוש פרוטקשן מהרשות עצמה. "הגשנו נגדו תלונה, הוא חייליו נעצרו, חלקם עד תום ההליכים. הוא עצמו הורחק מאום בטון ובקרום יוגשו נגדם כתבי אישום. מאז אין יותר פרוטקשן באום בטון. המקרה של שמר עון חדר חריג ביותר, כזה שלא קרה כרוג מתו בחמש השנים שאני נמצא פה. מלבדו, יש לנו קבלן שהתחיל לבנות שם בית ספר וגם הוא היה מאוים, סחטו ממנו מאות אלפי שקלים, עד שבסוף עזב את העבודה באמצע ובניית בית הספר תקועה".

אם אתה אומר שאין יותר פרוטקשן באום בטון, מה קרה בסופו־ש האחרון?
"אני לא יודע. המשטרה מטפלת בזה".
שאלנו את הקבלן חדר מרוע הוא לא פנה לחברת שמירה לגיטימית, שאין חשש שהיא מקושרת לארגוני פשיעה כאלו או אחרים. "פנינו לשמונה או תשע חברות שמירה", הוא אומר בכאבו. "אף אחת לא מר כנה לבוא לפה".

אלא שלא טעו שחברת שמירה קבועה הייתה פותרת את הבעיה. מרץ האחרון, כביש 431. כחות כיבו אש ומשטרה מר ועקים לאתר בנייה של רכבת ישראל בין נביצונה לרמלה. באתר יש ציוד של חברת אלקטרה תשתיות, מקבלניות התשתיות הגדולות בישראל. החברה נבחרה לבנות את המקטע הראשון בפרויקט הרגל של רכבת ישראל: מסילת רכבת מהורה בין ראשון לציון למודיעין. המיזם כולו יעלה יותר משלושה מיליארד שקל, והמקטע הראשון יעלה 385 מיליון שקל. מיזם לאומי ענק.

השוטרים והכבאים שהגיעו למקום ראו כלי צמ"ה בוערים. הבדיקה העלתה כי מדובר בהצתה, ולדברי גורם באלקטרה תשתיות, הנזק מוערך בין 800 אלף למיליון שקל. החשש הוא שמישהו בסביבה נכראה מאוד לא אהב את זה שהפרויקט הגיע קר מפלט עם חברת שמירה. "אני לא יודע מה המניע להצתה", אומר המקור באלקטרה תשתיות. "דיווחנו למשטרה. יכול להיות שמדובר במלחמת בין חברות שמירה. זה לא בגלל אלקטרה. הנושא של חברות השמירה פרוץ וצריך לטפל בו ובדנהגלות באופן כללי במדינה".

במשטרה אומרים השבוע כי "נפתחה הגשתי תלונה חדר, קבלן תשתיות ועבודות עפר מוכר בדרום, הוא אחד מה בודדים שמסכימים לרבר בשמם המלא. כשאומרים לו 'חוסר משילות', הוא מחייך. בשבילו זה היום־יום. הוא מקים פרויקט לא הרחק מבאר־שבע, באום בטון, אחד מיישובי הפזורה הברואית שעובד רים תהליך של הכרה והסדרה. במסגרת זו, הוציאה הרשות לפיתוח והתיישבות הברואים בנגב, מכרזים להקמת שכונה מסודרת באום בטון. חדר וכה באחר מהם. מהר מאוד הגיעה גם דרישת הפרוטקשן. 'מהרגע שהגעתי לקרקע באוקטובר, ניגש אליי אדם והציג עצמו בתור האחראי על היישוב, ואמר שהכל עבור רכבי', הוא מספר. 'בהתחלה ביקש 10,000 שקל ליום לחודש עבור שמירה - שבפועל לא הייתה. הצלחתי להוריד לו ל־7,000 שקל ליום ואחר כך ל־6,000 שקלים'.

חדר החל לבנות. אלא שבסופו־ש הקודם, בעוד תושבי הדרום והמרכז מתרוצצים בין האועקות, נכנסו מספר שוטרים לאתר הבי, נייה, וגנבו כמה כלי צמ"ה, כשווי של כחצי מיליון שקל.

אבל אתה כבר משלם למישהו. אז מה קרה?
"היה סכסוך פרוטקשן בין שתי חברות שמירה. בנובמבר הגיע אליי אדם אחר, אמר לי שהאדמה שלו, וביקש את אותו הסכום. וחייתה שמירה בפועל?"

"לא. שלמנו לו חודשיים ואז הוא נעצר, ונציגים שלו 'שמרו' במקומו. בפברואר גנבו לנו חמישה טרקטורים וחבלו בשלושה כלים נוספים. נזק של שני מיליון שקלים. או הבאנו חברת שמירה אחרת מהפזורה, גם פרוטקשן. זה עדי הגניבה האחרונה?"

ושווה לך להמשיך בפרויקט?
"אין לי ברירה. אני מושקע בערבוביות בנייה גדולות לבנק והבעיה שגם חברות הביטוח לא מוכנות לבטח יותר".

והמשטרה?
"הגשתי תלונה ביום ששי שעבר, נראה".
תגיד, מנית להישות?
"היא טוענת שזה לא באחריותה. המדינה הפקירה אותנו. ממש כך".
יאיר מייך, מנכ"ל עלית מדינת ישראל לפיתוח והתיישבות הברואים בנגב, מספר שבמקרה

פריצה וגניבה. מאחר שאין מענה מהמשטרה, אתה מבין שאין ברירה, וכמו שיש לך כל מיני הוצאות על הפרויקט, אז אתה גם מעסיק 'שומר'. היות שאין באמת פטרולים ושמירה בפועל, הרי הם הגנבים, אז גם אין גניבות".

כמה הוא ביקש?
"7,000 שקל בחודש. אבל הבעיה מתחילה לה כשהם מתחילים לסחוט אותך".

מה זאת אומרת?
"הגיעו חגי תשרי, ומטבע הדברים יש חופשים ופחות עבודה. ואז הוא מתייצב אצלך ואומר שבתקופה הזאת חייבים לך גבר' את השמירה, 'כי אתם לא תהיו פה, ויש פחות עובדים בשטח וחיבים לתגבר את הפטרולים'. אז על ה־7,000 שקל הוא מקבל כל חודש בלי לעשות כלום, הוא ביקש אק' סטרה. חוספת של 2,000 שקלים. סירבתי. אמרתי לו: 'אני משלם לך בזמן, הכל בסדר ואני לא חושב שצריך לשלם לך אקסטרה'".

ומה קרה?
"ערב חג, בשעה אחת לפנות בוקר, אני מקבל טלפון ששרפו לנו צמ"ה. שני כלים בשווי 300 אלף שקלים. באה משטרה ועי נינים, היו מצלמות אבטחה שתיעדו הכל - והם לא עשו כלום. התיק נסגר. לא ביקשו ראיות, לא כלום. לא שאלו אותנו בכלל במי אנתנו חושדים. אמרו שזימנו אותנו לחקר רה ולא זימנו. לא נתנו לנו את ההזדמנות אפילו".

ואיך הגיב ה'שומר' על הגניבה?
"הברוא אמר: 'אולי יש לך סכסוך עם מישהו? אמרנו לך, היית צריך לתגבר את השמירה. אם היית נותן לנו אבטחה, זה לא היה קורה'. למחרת שילמתי לו את התוספת שביקש, וככה זה נשאר, עד שסיימתי את הפרויקט. כבר אי אפשר היה להפסיק את זה. היה לנו כבר ברור עם מי יש לנו עסק ושהמשטרה לא תעשה שום דבר".

כמה פעמים כבר שילמת בעבר פרוטק' שן?
"כמעט בכל פרויקט שאני קבלן ראשי בו. בכל הערים זה אותו הדבר. אנתנו משי למים קבוע. לרוב, לעבריינים שיש שליטה בתל־אביב אין סניף בחדרה או ברעננה, אז אתה משתף פעולה כל פעם עם המקומי".

ואיך הבקע עיב אליו?
"בצ'ק, או בהעברה בנקאית. בשביל 10,000 שקלים אני קונה את השקט שלי, למרות שזה כסף שאני זורק בלי לקבל שום תמורה. אז בסוף אני ממת את הפרוטק' שן בחוזה שלי. והם שולחים לך חשבונות, שעליהן כתוב: 'שמירה' - עם ח"פ (מספר רישום של חברה פרטית - ש"מ), עם עוסק מורשה, אישורי מע"מ, יש להם ביטוח, הכל נקי לחלוטין. רק שזה לא".

שאלנו השבוע את המשטרה מה עלה בגורל התלונה והיא שהגיש יצחק בתל־אביב. "בתחום לתשתיות הראייתיות ולחז מרי החקירה הוחלט לסגור את התיק. ככל שיתקבל מידע חדש הרי שהתיק ייפתח", נמסר בתגובה.

על פי עדויות הקבלנים, בדרך כלל תש' לום דמי החסות נתן "שקט תעשייתי", ועם כל הכאב ובזבוז הכסף, לפחות מאפשר להם לעבוד. אבל יש קבלנים שלמולם הרע זכו בפרויקט תשתיות דווקא באזור שבו מת' בחולות מלחמת גנפיות סביב הפרויקט. זה מה שכלל הנראה היה בסופו־ש

צילומים: רשות הבדואים

מימין: כלי הנדסה שרופים בפרויקט תשתיות שנבנה עבור הרכבת. משמאל: ביה"ס הציבורי באום בטין, שלטענת הרשות לפיתוח והתיישבות הבדואים בנגב, בנייתו הופסקה בשל הדרשה לפרוטקשן

הרכבת זה הרבה חודשים. יוצא לך מה נזק של עשרות אלפי שקלים. נכון, אז אני מכניס את זה כבר לתוך המכרז. כמו שאני לוקח מנהל עבודה, מנהל פרויקט, וממנהל בטחונות - אני כבר כולל גם 'שירותי שמירה'."

זה קורה בפרויקטים שנבנים עבור רכבת ישראל, מקורות, חברת השמלו בעת הקמת מחלפים וסלילת כבישים עבור נתיבי ישראל ורשויות מקומיות. אפילו על הקמת בית קברות גדול של הברה קרישא ביקשו פרוטקשן. בצפון, בדרום, במרכז הארץ. כמעט כל קבלני התשתיות שעימם שוחחנו בשבועות האחרונים במסגרת התחקיר - כולם עוסקים בהקמת פרויקטים ציבוריים גדולים עבור המדינה - תיארו שוב ושוב את אותה תופעה: חטיבה של פרויקטי-ענק שנבנים עבור המדינה.

מכת הפרוטקשן בישראל - חטיבת דמי חסות (סד"ח) בשמה הרשמי - היא לא תר פעה חרדשה. הקלאים, בעלי תנויות ועסקים וקבלני מגורים סובלים ממנה כבר כמה עשורים. אבל בשנים האחרונות נרמה שאי רגוני הפשיעה הרחיבו עוז, והחלו להסוות גם מיזמי תשתיות לאומיים ארוכים, כאלו שמוקמים עבור חברות ממשלתיות. וכך קורה שבישראל 2021 חלק מכספי המסים של אורחי המדינה זורם לכיסיהם של כבר פיות פרוטקשן, משמן פעילות של העולם התחתון - ומייקר את המיזמים הציבוריים. ככה נראה אותו חוסר משילות, המושג שצנץ בשבועיים האחרונים בהקשר של המהומות בערים המערביות, אבל החל הרבה לפני: פה 'שומר' כ-7,000 שקל בחודש, שם כ-15 אלף, והכל עם קבלות. נקי רעל פניו, חוקי. כולל מיזם לולגו יפה של חברת אבטחה בע"מ. אין דרך לדעת כמה כספי ציבור יורדים ככה לטמיון, אבל בשטח מעריכים שמדובר במאות מיליוני שקלים בשנה. אם מיישהו תוהה איך פשיעה מאורגנת הופכת להיות ממוסדת, זה בריוק ככה.

הנה דוגמה מרתית דם במיוחד. בדרום יש מוקט כביש מסוכן, שכבר גבר קורבנות כנפש ישראל תאונות דרכים. והנה, סוף-סוף נתיבי ישראל הוציאה מכרז להסדרת הכי ביש וכמה מהצמחים הגדולים שלאורכו. הוזה במכרז היה קבלן תשתיות ידוע. ללא ספק, פרויקט גדול, חשוב, מציל חיים. אלא שהחודשים נפשו, והעבודות החלה. "במשך חצי שנה הוא לא הצליח לסיים את העבודות, כי סבל מה מאלימות ופרוטקשן שן", מספר גורם שמכיר היטב את עולם התשתיות. "אז יום אחד הוא ביקש לפתע רשות לאשר קבלן משנה אדם שעושה עבודות שמל. טוב. אמרו לו: 'תגיח את המש, בנדוק, האם מוסכן, מאיך עריך ולא התברר? שמדובר בכלל בהשמלאי למגורים ולא לתשתיות, ושהוא נשלח אליו מטעם אותה הגורמים שביקשו פרוטקשן'."

לא אומרת שכבר יצאה זו חיתת הדרך לשלם להם? להעסיק קבלן שלא קשור לעי בודה? כן."

אז איך זה נגמר? "מאחר שאותו קבלן לא רצה לשלם פריד קטן וגם לא התקבלה בקשתו להעסיק את באמצע. הוגשה תלונה במשטרה, ומתפרד, הקבלן הכחיש שהוא אוים. התיק נסגר מסוי

קבלן תשתיות: 'נגיד, אני עובד על כביש בצפון וסוגר אותו? בא אליי מוחמד ואומר: 'זה הכביש שלי, האדמה שלי'. הוא מבקש מאה אלף שקלים, מאיים עליך ולא יורד מזה. אז את משלמת לו. הולך מוחמד, בא חייל של משפחת פשע. והוא רוצה עמלה, אם לא, יבואו אלייך עד לבית. משלמת. הולך ההוא, מגיעים עבריינים שזאת הטריטוריה 'שלהם' ומציעים לך שמירה. לא רוצה? ישרפו לך את הכלים. אז את משלמת'

בט על"ן (עברייני לא נורע). הפרויקט עצמו עדיין בביצוע."

ומה קורה עם הקבלן שהחליף אותנו? "הוא עובד בשטח. איך? אנתנו לא רוצים לדעת".

"אנחנו הקבלנים, שק התכבות של המי דינה", אמר מי שעומד בראש הברה גדולה מאוד להקמת תשתיות, ועובד עבור נתיבי ישראל, רכבת ישראל, חברת השמלו ור שויות מקומיות. "אין מאחורינו גב. אין לך עם מי לרבר. אנתנו נמצאים בעולם השי לישי. החברה (הממשלתית או העירונית - ש"מ) שמספקת לך את העבודה אחרי שוכת במכרז, לא אמורה לספק לך אבטחה, כך שאתה לבר. ארגוני הפשיעה החליקים על חברות השמירה בניהם לפי טריטוריות. כל זונה והמחיר שלה. אם אלתונו למשטרה, זה לא יעזור. אז אני מתחיל להתקפל אחורה, ומשלם להם."

למה אתה לא מביא חברת שמירה משלך? "יש לנו חברת שמירה חוקית עם קבט, עם ביטוח, יש הכל. אבל אין לנו ברירה, אז בפועל, הקב"ט שלנו נאלץ להתחבר לחברת השמירה שלהם, שכל פעם יש לה איה שם אחר. עכשיו, שתבינו: על הגייר, חנדי, רות האלה חוקיות. הם מביאים 'קוף' - גנדי, איש כוחות הביטחון לשעבר - שעומד בפי רונט של החברה. ואז את לא יכולה לעלות עליהם."

איך התחיל הפרוטקשן אצלך? "יש כל מיני מצבים. נגיד, אני עובד על כביש בצפון וסוגר אותו בא אליי מוחמד ואומר: 'זה הכביש שלי, האדמה שלי'. הוא מבקש מאה אלף שקלים, מאיים עליך ולא יורד מזה. אין לך ברירה, את משלמת לו. הולך מוחמד, בא חייל של משפחת פשע. הוא מספר עשר בארגון, אין לי מושג מי עומד מאחורי. והוא רוצה עמלה, כלומר אחווים מהפרויקט - אם לא, יבואו אלייך עד לבית. משלמת. הולך ההוא מארגן הפשע, מגיעים עבריינים שזאת הטריטוריה 'שלהם' ומציעים לך שמירה. או ששולחים אלייך קופים. לא רוצה? ישרפו לך את הכי לים. אז את משלמת. את מבינה אי אפשר ככה לעבודו אף חברת שמירה חוקית שתי קחי לא תרצה לעבוד בתנאים כאלה."

אתה יכול להעריך מה הנזק הכלכלי שנגרם הפחד, אנשים מעדיפים לשלם, כי הם לא רוצים שיפגעו להם בעוברים, בפרויקט עצמו, או בצירוף היקר שלהם."

וזה בעיקר בצפון, בדרום? "התופעה ידועה וקיימת בצורה נרחבת בכל הארץ, והגיע הזמן שהמשטרה תפסיק לטמון את ראשה בחול ותתחיל לפעול, כי כרגע אין שום הרתעה. לא ייתכן שמי שאירים את הקבלנים בניגון הזה לשבור את הראש לבר."

"הנזק הכלכלי שנגרם פה, הוא לא רק הכסף שאנתנו משלמים בפועל לפרוטקשן, אלא העובדה שאנתנו מייזמים ארגוני פשע עה כמאות אלפי שקלים בחודש, ובאפס מאמץ מצידם", מוסיף רפי זנוורי, מנכ"ל קבוצת זנוורי נדל"ן, שעוסקת בין השאר גם בתשתיות. "זה עוור להם להתחוק ולהעצים את ההשפעה שלהם, ואל תתפלאו אם מחר נפגוש אותם במקום אחר."

מקום אחר, כמו למשל מתחת לבית שלכם. כי מהתחקיר עולה שק קב לנים שעובדים עבור חברות ממשלתיות שלמים פרוטקשן, אלא גם כאלו שעובדים עבור רשויות מקומיות. כלומר ייתכן שגם חלק מהארגונים שאתם משלמים פעם בחודש - מממנת בסופו של דבר ארגוני פשיעה. יצחק (שם בדוי), הוא קבלן תשתיות מוכר באזור המרכז, שכבר בנה פרויקטים עבר עיריות כמו תליאביב, רמת גן, הרצ ליה ורעננה. לדבריו, הוא משלם פרוטקשן כבר כעשור.

איזה סוג של פרויקטים אתה מובצע? "הקמת רחובות, מגרשי ספורט, תשתיות אספלטיות, מרחבות, קווי ביוב ועוד."

כמה בכף שילמות נד היום לפרוטקשן? "אני מעריך שהוצאתי בעשור האחרון בערך מיליון שקל עבור שמירה שלא הייתה."

ספר לדוגמה איך זה עובד. "לפני כמה חודשים עשינו פרויקט לעיי ייית תליאביב, בדרום העיר. ביום הראשון שהבננו שיש שלט 'כאן בונים', נתת אצלנו גבר ברואי, אמר שהוא אחראי על המקום וצריך לשלם לו. הוא 'קודקוד שמירה' מה שנקרא, זה שמנהל את העניינים. אז אבי תחלה עוד ניסיתי, אמרתי לו: 'תודה, אני לא צריך שמירה. בליה כבר הייתה לנו

רם לכל פרויקט כזה? נגיד, פרויקט שלוקח שנה. כמה בכף מבוזבוז על פרוטקשן? "כין 120-150 אלף שקלים בשנה על כל פרויקט".

יש להם חשבונות? "כן, הכל מתוקתק. יש להם חשבון בנק, משרדים מסודרים. הכל."

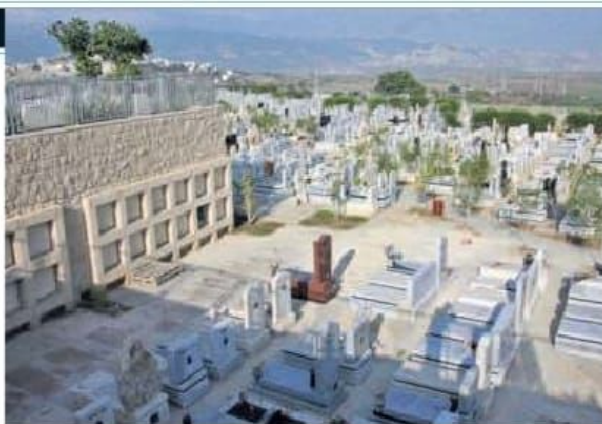
בכל החברות הממשלתיות שעימן שור חתנו, הקפידו להגיש שחן עצמן - לא משלמות פרוטקשן. חלקן הסכימו להודות כי יודע להם שקבלנים פרטיים שמבצעים עבור פרויקטים גדולים, סובלים מפרוטקשן ש. גורם בכיר ברכבת ישראל, למשל, אמר שהם מכירים היטב את התופעה. "מאחר שלחברות האלה יש כלים הנרסיים כברים שנשארים בשטח, אין להם ברירה, אלא יחבלו בהם."

ומה קורה אצלכם? "לפני עשור היו ניסיונות לגבות פרוי קטקשן, אבל הרכבת לא דיברה עם האנשים האלה מעולם, וגם לא החליפה את חברת השמירה הקבועה שלה. לא ויתרנו."

אז החברות הממשלתיות עצמן טוענות כי הן לא משלמות ישירות פרוטקשן, אבל רבים מהקבלנים שעובדים עבורן - משל מים ועוד איך. לא מטעים מהם סירבו כלל לשתוח עימנו לצורך התחקיר. אלו שכן, דרשו שזהותם והפרויקטים שהם הקימו, יושטשו. הסיבה, לאלו שתודים, לא הייתה הבושה שבתשלום הפרוטקשן, אלא האימה. "אלו עבריינים מטורפים", הסביר אחד מהם. "גיעו אלינו הביתה".

איך השיטה עובדת? ראונו סרונו, נשיא התאחדות הקבלנים, יודע היטב מה קורה בשטח. "אני מקבל עשרות תלונות בתי דש, חלקן מקבלנים גדולים מאוד, שעושים עבודות פיתוח ותשתיות עבור המדינה. אחת הבעיות הגדולות שלהם היא שהם עובדים עם כלי צמ"ה (ציוד מכני הנדסי) יום העבודה בשטח, ומפיקים לעבריינים, רובם מהמגזר הברואי ומארגוני הפשע. העבריינים מפעילים בצורה מתוכנמת. זה לא נקרא 'פרוטקשן', זאת 'שמירה'. מרוב

בית העלמין תל רגב, פרויקט ענק של חברה קדישא. השחטה וירי זיקוקים לעבר השומרים

מידע. אם קבלו ימשיך לפחד או להתחבא, נראה יהיה קשה לקדם תיק חקירה כזה". שמענו לא מעט על קבלנים שבן התלוננו, אבל התיקים נסגרו. "לפעמים התיק לא מבטל לראיות, אבל אנחנו לא משיבים את פני המתלונן ריקם". מזה המשטרה עושה נגד התופעה, בפני לוח זיומה?

"יש הרבה תיקים בסדר"ח שהם תיקי חשיפה ולא תיקי תלונה, בגלל שהעבי ריינים הפכו מאוד משוכללים. הם מעריכים את הפעילות הפלילית עם פעילות של חברות שמירה לגיטימיות".

אז מה עושים?
"לעבירות סדר"ח מתלוות עבירות מס בתחום מס הכנסה, הרבה עוברים על עבירות מס מע"מ והלבנת הון, ואנחנו שמים רגש על ההיבט הכלכלי".

תופעה כל כך עמוקה ומפושטת. למה אין יחידה ייעודית לטיפול בנושאים?
"לפני כעשרה חודשים ייעדנו לנושא כוח משימה ייעודי ביאל"כ (היחידה הארצית ציט למאבק בפשיעה הכלכלית בלהב 443 - ש"מ)".

אז אם להב 443 בתמונה כבר עשרה חודשים, מן הסתם במשטרה כבר יודעים על כל מיני חברות שמירה פיקטיביות שפרעות בשטח. אבל כשאנחנו שואלים כמה כאלו יש, המקור המשטרי מורה: "אין לי שמץ של מושג. וגם ברמת המודיעין הארצי לא בטוח שזה מקורף את הכל. בשורה התחתונה, אם אין תלונות ואין מידע ואין שיתוף פעולה - יהיה קשה לתפול".

ובינתיים, השטח מבועב, הקבלנים מפחדים להתלונן, ואורחי ישראל ממשכים לממן במיליונים מכספי הציבור שלהם ארגוני פשיעה. "הדרך נתון לפתחה של משטרת ישראל", מרגיש נשיא התאחדות הקבלנים ראויל סרונו.

למענת המשטרה, היא לא יכולה לפעול ללא תלונה.
"אם אותו קבלן יתלונן ויהרגו לו חלי" לה את הילד, או יכו אותו וישאר ככה - לא שווה לו להתלונן. ברוב החברות הגדולות האלה, בעל הבית לא נמצא בשטח, אלא מנהל העבודה שלו, מנהל הפרויקט, שכירים שנאלצים להתמודד מול העבריינים האלה. בעל הבית משלם, כי הוא לא רוצה שיפגעו בהם. אם המשטרה רוצה שהחברות הבנייה ישתפו איתה פעולה וייתנו לה מידע, היא צריכה להגן עליהן כמו שהיא מגינה על עדי מרינה. אחרת זה לא יקרה".

shosh-m@yediath.co.il

גם המתים, מתברר, הם מטרה לסחיטה. בבית העלמין הצפוני הענק תל רגב, שסבל מדרישה לפרוטקשן, החליפו תוך שנה וחצי ארבע חברות שמירה, וכולן העדיפו לא להתעסק עם העבריינים. מנהל בית העלמין הוגדר כמאויים בדרגה שש. כשכבר נעצרו חשודים, הפרקליטות סגרה איתם על עסקאות טיעון: אחד קיבל חודשיים מאסר, שניים נוספים קיבלו חודש כל אחד. זהו

אחד מהם הוכה בראשו, שני הוכה באמצעות אבן בראשו ובצלעות, שלישי הוכה באגרו פים, ומאבטח רביעי הוכה בראשו באמצעות כיסא פלסטיק. למרות האישום, מספר עו"ד נוה, בעיקר סולחה שנעשתה בין הצדדים וכללה פיצוי כספי, הפרקליטות הגיעה איתם להסדר טיעון, במסגרתו הם הורו הורשי עו. העונשים: נאשם אחד נידון לחודשיים מאסר, שני חבריו לחודש כל אחד. והו. אחת הבעיות היא שער היום, אין בחוק העונשין של ישראל עבירה של חייבת רמי חסות. הבורדים שנתפסים ומאשמים, נאשמים בסעיפים שונים, כמו סחיטה בכוח, סחיטה באיומים, או נטילת נכסים לשם סחיטה. אבל סעיף שמאפשר להאשים אדם בפרוטקשן אין. ובזאת לא כזה שמאשים אותו בגרימת נזק לפרויקט תשתיות לאומי. וזה לא הכל: במרביע טעיפי הסחיטה שכן קיימים, החוק מאפשר עד שבע או תשע שנות מאסר. אבל על פי דיון בכנסת, 75 אחוז מפקסי הדיון שעסקו בסחיטה בין 2016 ל-2019, המאסר היה של פחות משנתיים.

במשטרה המשפטים פועלת ועדה שתי פקידה לפקח ולאשר רישוי של חברות שמירה ואבטחה. לכאורה, גם כאן המדינה הייתה יכולה לפעול, לבדוק בביציות של חברות שמירה שמבקשות רישוי, ולצמצם מאוד את התופעה. אלא שהוועדה מנוע חסרת שיניים, ולמעשה, בעשור האחרון שללה את רישיון של תשע חברות שמי רה בלבד, מתוכן שלושה שפעלו באמצעות אנשי קש. למה כל כך מעט? כי הוועדה תלויה בחקירת המשטרה. והמשטרה, כאי מוד, ממעטת לחקור. "אין לוועדה סמכויות פיקוח ואכיפה", מסביר גורם במערכת החוק, שמכי היטב את הנושא. "הוועדה רק נתנת את הרישוי ובורקת רישום פלילי של בעל החברה. הב עיה היא שהעברייני עצמו לא עומד בפרוטקשן. הוא לא בעל החברה, ולא המנהל" אלא שם קופים, ולכן אין דרך לדעת את זה. מפעם לפעם גם הם משיגים את השמות של החברה ואין יכולת לפקח עליהם".

אחד מהם הוכה בראשו, שני הוכה באמצעות אבן בראשו ובצלעות, שלישי הוכה באגרו פים, ומאבטח רביעי הוכה בראשו באמצעות כיסא פלסטיק. למרות האישום, מספר עו"ד נוה, בעיקר סולחה שנעשתה בין הצדדים וכללה פיצוי כספי, הפרקליטות הגיעה איתם להסדר טיעון, במסגרתו הם הורו הורשי עו. העונשים: נאשם אחד נידון לחודשיים מאסר, שני חבריו לחודש כל אחד. והו. אחת הבעיות היא שער היום, אין בחוק העונשין של ישראל עבירה של חייבת רמי חסות. הבורדים שנתפסים ומאשמים, נאשמים בסעיפים שונים, כמו סחיטה בכוח, סחיטה באיומים, או נטילת נכסים לשם סחיטה. אבל סעיף שמאפשר להאשים אדם בפרוטקשן אין. ובזאת לא כזה שמאשים אותו בגרימת נזק לפרויקט תשתיות לאומי. וזה לא הכל: במרביע טעיפי הסחיטה שכן קיימים, החוק מאפשר עד שבע או תשע שנות מאסר. אבל על פי דיון בכנסת, 75 אחוז מפקסי הדיון שעסקו בסחיטה בין 2016 ל-2019, המאסר היה של פחות משנתיים.

במשטרה המשפטים פועלת ועדה שתי פקידה לפקח ולאשר רישוי של חברות שמירה ואבטחה. לכאורה, גם כאן המדינה הייתה יכולה לפעול, לבדוק בביציות של חברות שמירה שמבקשות רישוי, ולצמצם מאוד את התופעה. אלא שהוועדה מנוע חסרת שיניים, ולמעשה, בעשור האחרון שללה את רישיון של תשע חברות שמי רה בלבד, מתוכן שלושה שפעלו באמצעות אנשי קש. למה כל כך מעט? כי הוועדה תלויה בחקירת המשטרה. והמשטרה, כאי מוד, ממעטת לחקור. "אין לוועדה סמכויות פיקוח ואכיפה", מסביר גורם במערכת החוק, שמכי היטב את הנושא. "הוועדה רק נתנת את הרישוי ובורקת רישום פלילי של בעל החברה. הב עיה היא שהעברייני עצמו לא עומד בפרוטקשן. הוא לא בעל החברה, ולא המנהל" אלא שם קופים, ולכן אין דרך לדעת את זה. מפעם לפעם גם הם משיגים את השמות של החברה ואין יכולת לפקח עליהם".

צילומים: גיל נחשוטין, תהאלבום הפרט

ומה קורה בחברת החשמל? רשמית, בחברת החשמל לישראל אומרים כי "החברה לא מקבלת פניות או מופעלים עליה לחצים כלשהם. כמו כן, מעט מאוד אירועי פגיעה בתשתיות מתרחשים בתקופה הנדחברים. יחידת הביטחון של חברת החשמל בשיתוף משטרת ישראל שומרות על תשתיות ומתמודדות בהצלחה לא מבוטלת עם תופעת הגניבות".

אלא שגורם בחברה רווקא אומר שכן היו ניסיונות לקבל פרוטקשן ישירות ממנה. לפי הגורם, חברת החשמל סירבה. "לכן, לפני כשלוש שנים, נגרם נזק בסך 20 מיליון שקלים ברדום. בכל האזור מדרום לכאראשבע, רהט, וערעה".

ואיך זה מופל?
"עשינו הרבה פעילויות שכללו מארבים ותצפיות ומעקבים, הקמנו צח"מים יחד עם המשטרה ונעצרו אנשים על גרימת נזקים וגניבות".

איפה רשויות החוק בעניין בכל הכאוס הזה? לפי הקבלנים, המשטרה כמעט שלא פועלת בנושא. וגם כשכבר מבוצעת חקירה ומגשים כתבי אישום, לא את התיק נגמר בקול ענות חלושה.

זה מה שקרה במקרה של בית העלמין תל רגב. מרובר בבית עמלמן ענק, 6300 דונם, מעל 400 אלף קברים, ובו מוטמינים מתים תושבי חיפה, הקריות ויישובים נוספים בעמק זבולון. פרויקט עצום של חברת קדישא. סמוך לתחילת הקמת בית העלמין, הוא החל לסבול מהתנכלויות ומרישות לפרוטקשן. ברוב שחברה חברה קדישא חיפה, נקבע כי החל מ-2016 ותוך תקופה של שנה וחצי, הוחלפו לא פחות מארבע הברות שמירה, שפשוט לא הצליחו לעמוד בתקופות ובאלימות. אריה פרג'ון, מנהל בית העלמין באותה עת, הוגדר על ידי

עו"ד תומר נוה

המשטרה כיצד מאויים ברדמה שש, ונדרש למאבטח צמוד ולשמירה על ביתו. בבית העלמין עצמו היו אירועי השחתה וזיוק קים נורו לעבר עמדות השמירה.

לרגע, היה נראה שהמשטרה נכנסת לפעילות. נעצרו 20 חשודים, מרביתם תושבי הכפר אינטין הסמוך. אבל בסופו של דבר הופרש רק שלושה כתבי אישום, בגין תקיפת אנשי אית מחברות השמירה שניסו לאכנס את המקום. השלושה יוצגו בידי עו"ד תומר נוה, והורשו על פי הודעתם. גור הדיון משטרה ראה שפרוטקשן נראה במופע, ואת התנועה הרפה של המדינה למכה הוא

באחד האירועים, למשל, הגיעו העבי ריינים לבית העלמין ברובכ מסוג בימיו וחטמו את רכבם של המאבטחים שבריוק הגיעו לעבודה. אחד מהם הוריש לטאבטח חים, "שהם חוקמים להם את העבודה ודרש מהם להסתלק מהמקום, תוך שהוא צועק עליהם ומקלל אותם". זהו הצטרפו שני הגאנשים הנוספים. הם ירו אבן על הרוב, והחלו לתקוף את המאבטחים בגאורפים.

המשטרה: "חוקרים ביסודיות ובמקצועיות"

רות של סחיטה באיומים, מדובר לרוב בעבירות ובביצוע מעשים המטילים אימה על בעלי עסקים וחברות וחשש מתמיד מצד קורבן העבירה לפגיעה ברכוש, אלמלא יזעברו סכומי כסף גדולים עבור שירותים שונים שלעיתים כלל אינם נדרשים לשם המשך הפעלת העסק. ככל שעולה חשד המגובה בראיות לביצוע עבירה פלילית, הרי שהמשטרה בודקת את הנושא בייסודיות, במטרה להגיע לחקר האמת".

המשטרה נמסר בתגובה: "משטרת ישראל מבצעת את חקירותיה ביסודיות ובמקצועיות בכל האמור לעבירות שחיות דמי החסות, עבירות המשפיעות ישירות על תחושת הביטחון האישי של האזרח. "נרגיש כי מדובר בפעילות סמויה וגלויה, שחלקה תוצאה של עבירות חשיפה שרובן תורדה של מודיעין משטרה איכותי ופעילות משמעותית המתבצעת במישור הסמוי. בעבירות